

URADNA IZJAVA

ZBORNICE KLINIČNIH PSIHOLOGOV SLOVENIJE, ZDRUŽENJA PSIHOTERAPEVTOV SLOVENIJE IN KATEDRE ZA RAZVOJNO PSIHOLOGIJO FILOZOFSKE FAKULTETE UNIVERZE V LJUBLJANI

O SPORNIH NAVEDBAH ZAGOVORNIKOV REFERENDUMA PROTI DRUŽINSKEMU ZAKONIKU

Zbornica kliničnih psihologov Slovenije, Združenje psihoterapevtov Slovenije in Katedra za razvojno psihologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani ugotavljamo, da navedbe nekaterih zagovornikov referenduma proti Družinskemu zakoniku, ki se sklicujejo na psihološko stroko in psihoterapijo, ne držijo. Sklicevanju na psihološko in psihoterapevtsko stroko pri poskusih omejevanja pravic otrokom, ki ne živijo v klasični družinski skupnosti, še posebej tistim, ki živijo v družinah z istospolno usmerjenima staršema, odločno nasprotujemo. Poudarjamo, da empirične psihološke raziskave dosledno potrjujejo, da se otroci, ki odraščajo v družinah s staršema istega spola v psihološkem funkcioniranju, spoznavnih sposobnostih in socialnih odnosih z vrstniki in odraslimi ne razlikujejo od otrok, ki odraščajo v družinah s staršema različnega spola; prav tako pri obeh skupinah otrok enako poteka razvoj spolne identitete, spolne vloge in spolne usmerjenosti.

Sestava družine - npr. število družinskih članov, njihov spol in spolna usmerjenost - nima pomembnega vpliva na otrokov razvoj. Enako učinkovito kot v tradicionalni družini lahko pogoje za zdrav razvoj otroku zagotavljajo tudi strukturno drugačne družine - družine z enim staršem, dopolnjene družine, razširjene družine, družine z istospolno usmerjenima staršema in druge.

Ključni za otrokov razvoj so procesi v družini kot so kakovost starševstva in vzgojni slog, kakovost odnosov in zadovoljstvo z odnosi, medsebojna navezanost in podpora, sodelovanje in harmonija med staršema ter psihosocialno blagostanje staršev. Na otrokov razvoj ugodno vpliva odsotnost konfliktov v družini, medsebojno sodelovanje, zaupanje, povezanost, toplina, varnost in skrb. Pomembna je tudi podpora širše socialne mreže.

Izsledki različnih empiričnih psiholoških raziskav, izvedenih v zadnjih štiridesetih letih v ZDA, Avstraliji, Veliki Britaniji, Nemčiji in drugih evropskih državah, dosledno ugotavljajo, da se družine z istospolno usmerjenima staršema in družine s staršema različnega spola ter otroci, ki v njih odraščajo, ne razlikujejo v psiholoških značilnostih, socialni prilagojenosti in duševnem zdravju. Starši iz enih in drugih družin se med seboj ne razlikujejo v čustvenih značilnostih, starševskih spretnostih ali prepričanjih, oboji imajo običajno pozitiven odnos s svojimi otroki. Prav tako se otroci iz obeh skupin med seboj ne razlikujejo v telesnem in gibalnem razvoju ter spoznavnih sposobnostih, učni uspešnosti, psihosocialni prilagojenosti, samopodobi, moralnosti in spolnem vedenju. V primerjavi z vrstniki, ki živijo v družini s staršema različnega spola, se pri otrocih iz družin z istospolno usmerjenima

staršema ne pojavljajo pogostejše duševne motnje, zloraba prepovedanih drog ali vedenjske motnje ter težave v odnosih z vrstniki. Razvoj spolne identitete, spolne vloge in spolne usmerjenosti poteka pri obeh skupinah otrok enako; za otroke z istospolno usmerjenima staršema ne obstaja večja verjetnost, da bi bili istospolno usmerjeni ali imeli težave spolno identiteto kot za otroke, ki živijo v družinah s staršema različnega spola.

Za otrokov razvoj je ključna toplina in ljubezen najmanj ene odrasle osebe, na katero se lahko otrok naveže in ki se tudi sama naveže na otroka, prepozna otrokove potrebe in se nanje ustrezno odziva. Pomembno je, kako se ta oseba prilagaja na spremembe v otrokovih potrebah po bližini in navezanosti ter podpora pri osamosvajanju in navezovanju na druge pomembne odrasle in vstopanju v vrstniške prijateljske in kasneje partnerske odnose. Zmožnost za tovrsten odnos ni pogojena s spolom starša ali njegovo spolno orientacijo. Prav tako, kot kažeta kliničnopsihološka in psihoterapevtska klinična praksa, življenje v družini s staršema različnega spola samo po sebi ne prinaša zagotovila, da bo otrok živel v primernem družinskem okolju in da bosta starša zmogla slediti njegovim razvojnim potrebam.

Opozarjamo, da morajo imeti vsi otroci zagotovljene pravice, ki jim omogočajo enako stopnjo varnosti, stalnosti in skrbi staršev. Skrajna izključevalna stališča pobudnikov in zagovornikov referendumov o Družinskem zakoniku so za starše in otroke iz družin, ki zaradi različnih razlogov niso sestavljene iz očeta in matere, škodljiva in obremenjujoča. Poleg tega vzpodbujajo družbeno klimo, ki neugodno vpliva na procese znotraj teh družin. Podpisniki ocenjujemo, da je nujno uveljavljanje zakonske ureditve, ki vsem otrokom v Sloveniji, ne glede na to, v kakšni obliki družine živijo, zagotavlja enake pravice. Enako se do tega vprašanja opredeljujejo ugledna tuja strokovna združenja.

asist. dr. Jana Kodrič, univ. dipl. psih., spec. klin. psih.
predsednica strokovnega sveta Zbornice kliničnih psihologov Slovenije

asist. mag. Sana Čoderl, univ. dipl. psih., spec. klin. psih.
predsednica Zbornice kliničnih psihologov Slovenije

dr. Janez Rojšek, univ. dipl. psih., spec. klin. psih.
predsednik strokovnega sveta Združenja psihoterapevtov Slovenije

Milena Srpak, univ. dipl. psih., spec. klin. psih.
predsednica Združenja psihoterapevtov Slovenije

red. prof. dr. Ljubica Marjanovič Umek, univ. dipl. psih.
vodja Katedre za razvojno psihologijo, Oddelek za psihologijo,
Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani

mag. Dubravka Trampuž, dr. med., spec. psihiatrinja,
direktorica Inštituta za sistemsko in družinsko psihoterapijo v Ljubljani